

ένελατος και βλαχερής συνέπεια. Τὸ λόγο, πιστεῖν, καθένας τόνε νοιώθει.

Δέ μιλῶ μόνο γιὰ τοὺς λιγοστοὺς δραματικοὺς ποὺ δημιουργοῦν τὸ θέατρό τους μὲ τρόπο ἔνεικό. Ἰσως αὐτὸς και νὰ περνοῦν ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὸ δόλο "Ἐθνος". Ο λόγος μου εἶναι καὶ γιὰ τοὺς ὅσους θέλουν νὰ χαράξουν κάποια ἀγνόητα ποὺ ἀπέστησαν τὸ θέατρο τὸ σημερινὸ ἐλληνικὸ δρᾶμα· γιὰ κείνους ποὺ μὲ τὴν παράσταση κάθε ἑνου ἔργου ἐννοοῦνε νὰ ποῦνε τὴν γνώμη τους, ὅτι ἀπ' αὐτὸς πρέπει νὰ πάρουνε μάθημα οἱ δραματικοὶ μας ποιητάδες πῶς νὰ γράφουν· γιὰ τοὺς ὅσους μιλάνε γενικὰ γιὰ τὸ θέατρο, τραβηγμένοι ἀπὸ τὸν πόθο νὰ νεωτερισουμε μὲ διποιοδήποτε τρόπο. Μὰ δὲ σκέφτουνται οἱ τέτιοι, ὅτι προσπαθοῦνε νὰ δημιουργήσουν ἔνα εἰδὸς ἀναρχίας μὲ τὸ νὰ θέλουνε νὰ δείξουν, ὅτι διεθνισμὸς μονάχα τῆς τέχνης γεννάει τὰ μεγάλα ἔργα. Καὶ δὲ στοχάζουνται ποιὸν κίντυνο προετομάζουν. Ὁπως ἡ πολιτικὴ ἀναρχία εἶναι ἐπικίντυνη σ' ἔνα ἔθνος, γιατὶ θριμματίζει τὴν ἀρμονία τῆς φυλῆς, ἔτοι καὶ διεθνισμὸς τῆς τέχνης σκατεύει και σκοτώνει τὴν φυλή, γιατὶ γεννάει ἡ πνευματικὴ ἀναρχία. Κανεὶς δὲν τάρνεται ὅτι ὅλα τὰ ὄνόματα ποὺ μᾶς φέρουνε γιὰ δασκάλους μας εἶναι μεγάλα καὶ σεβαστά. Μὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη τάχα νὰ καλοκετάσουμε πρῶτα και ποιὲς οἱ ἀφορμὲς ποὺ τοὺς σπρώχανε νὰ γράφουνε μὲ τέτιον ἢ τέτιον τρόπο; Οι ἴδεις ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὰ ἔργα αὐτῶν εἶναι ἀποτελέσματα κι ὅχι αἰτίες. Πῶς λοιπὸν ἐμεῖς νὰ κολουθήσουμε τὰ ἀποτελέσματα τούτα χωρὶς νὰ δοκιμάσουμε πρῶτα τὶς αἰτίες; Ζοῦν ἐκεῖνοι ἀνάμεσα σὲ κοινωνίες ποὺ γνώρισαν δῆλη τὴν δύναμη τῆς πρόδοσης σὲ κάθε ἐπιστήμη καὶ σὲ κάθε βιομηχανία. Μεγαλόνουνε μέσα σὲ κοινωνίες, ποὺ τὶς βαραίνει δῆλη πίκρα τῆς ἀπογοήτεψης ἢ τὶς κάνει νὰ χαίρουνται τὴν περιφρόνηση σὲ κάθε κοινωνικὸ ἢ ἥθικὸ νόμο. Οι αἰτίες αὐτὲς κι ἔλλεις παρόμοιες φέρουν τὴν τέτιαν ἢ τέτια φανέρωση τῆς τέχνης, ποὺ δὲν εἶναι τέποτις ἀλλο παρὰ ζωγραφιὰ ἀληθινὴ κι διοζώντων τῆς σημερινῆς θέσης τῆς φυλῆς καθενὸς ἀπὸ τοὺς ποιητάδες αὐτούς. Μὲ τὸ νὰ θελήσουμε λοιπὸν ἐμεῖς νὰ τοὺς μιμηθοῦμε, δὲ μιμούμαστε τὴν τέχνη τους· ζητάμε τὴν ψυχὴ τους νὰ μιμηθοῦμε. Μὰ εἶναι φυσικὸ αὐτό; Μπορεῖ νὰ γεννηθῇ τίποτα σωστό, ἀφοῦ ἡ ἕδια τὴν φύση δὲ τὸ παραδεχτῆ γιὰ νόμιμο δημιουργῆμα; Καὶ στὸν τρόπον αὐτὸν τῆς μίμησης ἔγω

βλέπω κ' ἔνα ἄλλο ἀκόμα· τὴν ἀδυναμία τους νὰ πλάσουν κάτι ἀληθινὸ και τὴν περίφρονη πρὸς τὴ φυλή τους. Κανεὶς δὲ μπορεῖ νάρηθῆ ὅτι ἡ φυλή μας ἔχει μεγάλη ἥθικὴ δύναμη, ποὺ πολλές φορὲς τὴν ζεφανέρωσεν· ἔχει ὅμως και μεγαλύτερη ποὺ δὲν ζεφανερώθηκεν ἀκόμα, ἐπειδὴ μόλις τώρα ἔναντινε σὲ καινούργιο δρόμο ζωῆς. Ἀντὶς λοιπὸν νὰ πασχίζουμε, ὅσο μᾶς εἶναι βολετό, πῶς νὰ δεῖξουμε τὴν ἥθικὴν αὐτὴ δύναμη, ἔρχουνται οἱ τέτιοι πνευματικοὶ τάχατες ὅδηγοι· νὰ μᾶς ρίξουμε σὲ κύκλο ποὺ τὰ γύρω του εἶναι πηγὲς ἀπὸ πνιγερὰ ἀναδοσμάτα. Μᾶς δέχουν τὸ δρόμο τοῦ γλάγορου και θεληματικοῦ πνευματικοῦ θανάτου. Μὰ ἀν θέλουν αὐτὸς ἀς πεθάνουν· κανένας δὲν τοὺς ἐμποδίζει. Ἐμεῖς ὅμως θέλουμε νὰ ζήσουμε και τὴν ζωὴν τὴν βρίσκουμε στὴν κρυμμένη ἥθικὴ δύναμη τῆς φυλῆς μας.

(ἀκολουθεῖ)

ΒΗ. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΗ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΙ ΡΑΜΠΑΓΑΔΕΣ

Τὸ σπουδαιότερο πολιτικὸ γεγονός τῆς περαισμένης βδομάδας εἶναι ἡ πολυσήμαντη δήλωση τοῦ κ. Γ. Φιλάρετου πῶς ἀποσύρει τὴν ἐμπιστοσύνη του ἀπὸ τὴ «Μεταρρύθμιση» γιὰ λόγους πατριωτικούς. Ο κ. Φιλάρετος εἶναι πατριώτης μὲ δημοσιογραφικὴ πατέντα. Εἶναι δηλ. ἀπὸ τοὺς ἐπιτήδειους ἐκείνους ποὺ ίδρωσαν ἀνεβοκατεβαίνοντας τὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα ὅσο νὰν τὰ καταφέρουν νάνακηρυχτοῦν ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες πατριώτες. Καὶ τὰ κατάφερε μιὰ χαρὰ κι δηλ. Φιλάρετος.

'Απὸ τὰ χρόνια τοῦ μηκαρίτη «Ραμπαγᾶ» τοὺς θυμούμαστες ἀκόμα. Ο «ἄδελφος Φιλάρετος» ἔγραψε κάθε τόσο δ «Ραμπαγᾶ». Ο «ἄγνος δημοκράτης Φιλάρετος», ο «ἄδολος και δμωμός Φιλάρετος», ο «πατριωτικότατος Φιλάρετος» και τόσα ἀλλα ἀπαντοῦσες κανένας ταχτικὰ σὲ κάθε ούλλο τοῦ «Ραμπαγᾶ». Γιατὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἵσως και σήμερα, δηλ. Φιλάρετος εἴται δημοκράτης. Μιὰ φορὰ μόνο τούτυχε νὰ εἶναι μοναρχικός, ὅταν ἔγινε "Υπουργός,

μὲ αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία. Τὸ λέει και τὸ τραγούδι: τοῦ Ραμπαγᾶ:

Σκύλος ποῦ γαυγίζει
δέξω ἀπ' τὴν Αὐλή,
ποὺ τὰ δόντια τρίζει
και σὲ δπειλεῖ,

ποὺ γριαίζει, στρήφει,
σὰν τὸν κυνηγάς
και ἀν τάνοιξεις γλήφει,
νὰ δ Ραμπαγᾶς.

"Αλλος Ραμπαγάδες είχε στὸ νοῦ του δ μακαρίτης Τριαντάφυλλος ὃτα σκάρωνε τὸ περίφημο αὐτὸ τραγούδι του, μὰ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ παραδεχτεῖ κανένας πῶς τὸ τραγοῦδι αὐτὸ μποροῦσε νάναι ἀφιερωμένο και στὸν κ. Φιλάρετο. Δημοκράτης, βλέπετε, δ ἀνθρωπος, και 'Αθηναῖος δημοκράτης μάλιστα, ποὺ λίγο πολὺ μοιάζει πάντα μὲ Ραμπαγᾶ.

"Ας εἶναι. "Ο, τι κι ἀν πεῖ κανένας, δ κ. Φιλάρετος εἶναι και μένει πατριώτης, ἀπὸ τοὺς λίγους διαλέχτους μάλιστα, ποὺ ἀν τοὺς ρωτήσεις «γιατὶ τρῶς;» δὲν τρίζουν τίποτα νὰ σ' ἀπαντήσουν:

— «Τρώω, ἀδερφὲ, γιὰ τὸ χατῆρι τῆς πατρίδας!.. Πρέπει νὰ τρέψει κανένας γιὰ νὰ ζεῖ, ἀφοῦ ἡ πατρίδα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ στομάχια γιαμάτα!..

Νὰ σᾶς δηγυθοῦμε και κάτι νόστιμο. "Οτα γράφαμε στὴν «Ἐστία» τὰ «Φαινόμενα και Πράγματα», δ κ. Φιλάρετος λιγονότανε μπροστά μας. Στὸ δρόμο, στὸ γραφεῖο, στὸ θέατρο, δπου κι δ μᾶς ἀπαντοῦσε, ὕστερ ἀπὸ τὸ χαϊετισμὸ ἀρχίζε τὶς στερεότυπες αὐτὲς λιγομάρτις:

— Δὲν ξέρεις, φίλατα! "Α δὲ διαβάσω κάθε βράδι τὰ «Φαινόμενα» θαρρῶ πὼς κάτι μοῦ λείπει. Μοῦ θυμίζετε τὸ Ζούλ Σιμόν, τὸ Σαρσάι...

— Παρόκαλω...

— "Α, τόση μετριοφροσύνη δὲ χρειάζεται... 'Η ἀξία σας... δ χαραχτήρας σας... 'Η πέννα σας...

"Η «Ἐστία» είχε ἀρκετὴ κυκλοφορία κι δ κ. Φιλάρετος λογάριαζε πῶς μὲ τὴν κυκλοφορία τῆς «Ἐστίας» μποροῦσε ἀξιόλογα νὰ κυκλοφορήσει κι δ πατριωτισμός του. Καὶ νὰ τὶ τοῦ θύμιζε τὸ Ζούλ Σιμόν και τὸ Σαρσάι.

"Ότα θγάλαμε τὸ «Νουμχ» κατόπι, σκεφτήκαμε πῶς ἔχουμε ύποχρέωση νὰ τοῦ στείλουμε τὸ φύλλο. Νὰ χάσει δ ἀνθρωπος τὸ Ζούλ Σιμόν του και τὸ Σαρσάι του, ἔτοι, δίχως λόγο!.. 'Ο κ. Φι-

κανούρια τιτανικὴν ὡμορριὰ τοῦ Θηβαίου, τὸ κάλλος τῆς ἡραϊκῆς ψυχῆς, τὲς φωτεινὲς σπίθες τῶν ματιῶν του, και στὸ τέλος εἶπε μὲ τρυφερότητα:—"Γιὰ νὰ σ' ἐλεφτερώσει, σ' ἔχόρασε δ 'Απελλῆς, δ κύριος μου δ γλύκος".

M' ἀδιήγητη πίκρα δ Διονυσόδωρος ἔφερε τρογύρου τὸ βλέμμα, ἱκούταξε τὴν ἀδερφή του κ' ἐπειτα τὸ ζωγράφο ρωτῶντας, κι ἀφοῦ τοῦτος δὲν τοῦ ἀπολογιότουν ἀμέσως, εἶπε, κάγουτας μορφασμὸ περιφρόνησης :

"Μὲ θέλεις γιὰ πρότυπο. Δὲ θὰ σταθῶ· ἡ ψυχὴ μου εἶναι ἀλέφτερη· σκότωσέ με καλλίτερα".

«Ἐλεφτέρωσέ τον» εἶπε δ Καμπάσπη πέφτοντας στὸ ζωγράφου τὰ πόδια και βρέχοντας τὴ γῆς μὲ δάκρυα πολλά.

K' ἐτσώπασσαν ὅλοι. K' οι χωματοτρίφτες ἀφοκάν τὸ ἔργο τους κι ἔκοιταξαν σαστισμένοι. Καὶ στὴν ἡσυχία, ποὺ δλομεμίτες ἔβασίλεψε, δὲν ἀκουότουν παρά τὸ βροντερός ἀναστομός τοῦ θυμωμένου σκλάβου, ποὺ δλάρθος και ἀκίνητος, παρόμιοις σ' ἄγαλμα; ἔκοιταξε ψηλὰ ρίχνοντας κεραυνούς ἀπὸ τὸ βλέμμα του, και τὸ λυγριό τοῦ παράπονου τῆς Καμπάσπης, ἐνῶ δ ζωγράφος μὲ κατενούρια συγχένηση στὲς φλέβες ἐτήραξε τὸν ύπερκαλο σκλάβο, ἰθιάμαζε, ἐποθοῦσε κατενούρια τέρατα τῆς τέχνης

του κ' ἔθυμητης τὴν Καμπάσπη και τὴν ἐφώναξε. «Πῶς» εἶπε δ Διονυσόδωρος μὲ ςραχνὴ φωνή και μὲ σκοτεινὸ βλέφαρο «εἰδῶ εἶναι δ ἀδερφή μου; "Ετοι καταφρονίεται και κείνη ἀπὸ ἄγκαλιά σ' ἄγκαλιά; "Ω Θεόι προστέπετε τῆς Θήβας, ὡς ἀδικεῖς μοῖρες τῆς Ελλάδας!»

Καὶ τώρα ἀπὸ μία πόρτα ποὺ ἔδινε στὸ γυναικώντη ἐφανίστηκε δ Καμπάσπη, ντυμένη μὲ σκουτάτη διέφερτης γυναικός, τρέμοντας ἀπὸ συγκίνηση και μὲ ςχαρόγελο εὐτυχίας στὰ χείλια. Ήθελε νὰ ρίχτει στὴν ἄγκαλιά τοῦ ἀδερφοῦ της. Μὰ εἰσταμάτησε παγωμένη· τὰ μάτια τῆς ἐπληριμμένων δάκρυων, καθὼς ἀναντράντες τὴν ςχηνισμένην δύνη τοῦ ἀδερφοῦ της, τὸ σκοτεινὸ και βαθὺ ἀνάβλεμμα του. M' ἀδιήγητη γλυκάδα στὴν φωνή, ἐπρόφερε ταπεινά: — «Διονυσόδωρε, δύστυχε γε τῆς μάννας».

Ο Θηβαῖος ἐσυγκινήθηκε. — «Ποιὸς τὸλεγε» εἶπε σηκώνοντας μ' ἔμφαση τὸ χέρι, ἀδιάφορος γιὰ τοὺς ἀλλούς ποὺ ἔκοιταν «ποιὸς τὸλεγε πῶς δὲ γενιά τοῦ τοῦ Κάδμου, τὸ στόλισμα τῆς Ελλάδας, θὲ ςρόφερε τέτοιον κατατρεπό; Σὰν πρόστυχη ἐταίρα, Καμπάσπη,

λάρετος μᾶς γύρισε τὸ φύλλο λέγοντας πώς «έπιθυμεῖ μὲν, λυπεῖται δὲ» κτλ. Γελάσαμε καὶ τοῦ στείλαμε ἔνα γράφμα γιὰ νὰ τὸ θυμήσουμε τὸ Ζοὺ Σωμὸν καὶ τὴν κυκλοφορία τῆς «Ἐστίας». Ο κ. Φιλάρετος θύμωσε, φαίνεται, καὶ γι' αὐτὸ μᾶς ἔστειλε ἔνα ταχυδρομικὸ δελτάριο κ' ἔβριζε σ' αὐτὸ τὸ διευθυντὴ τοῦ «Νουμᾶ» ἐκβιαστὴ καὶ τὰ ρέστα.. Τὸ δελτάριο δὲν εἶχε ὑπογραφή, ἀπόδειξη τρανὴ καὶ αὐτὸ πώς δ. κ. Φιλάρετος εἶχε χρηματίσει ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης κ' ἔχει πῶς ὅποιος ὑπογράψει τὰς βραστές τους πάξι φυλακή.

* *

Εἴπαμε στὴν ἀρχὴν πώς δ. κ. Φιλάρετος ἀπόσυρε τὴν ἐμπιστοσύνη του ἀπὸ τὴν «Μεταρρύθμιση» γιὰ λόγους πατριωτικούς. Τοὺς λόγους μᾶς τοὺς εἶπε δὲδιος σ' ἔνα γράφμα του ποὺ δημοσίεψε στὴν ὑπερπατριωτικὴ «Ἐσπερινὴ» καὶ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

Γιατὶ ἡ «Μεταρρύθμιση» εἶναι μοναρχικὴ καὶ τὴν ἀποκηρύγνει δημοκράτης Φιλάρετος.

Γιατὶ ἡ «Μεταρρύθμιση» χτύπησε τὸ κίνημα τοῦ Θέριου καὶ τὴν ἀποκηρύγνει δημοκράτης Φιλάρετος.

Γιατὶ ἡ «Μεταρρύθμιση» δημοσίεψε τὸ ἄρθρο τοῦ Ψυχάρη, καὶ τὴν ἀποκηρύγνει δημοκράτης Φιλάρετος.

Τρεῖς λόγοι σπουδαῖοι, βλέπετε, τρεῖς ἀφορμὲς τρομερὲς, νὰ ποῦμε, ποὺ μποροῦν νὰ σπράξουν ἀκόμα καὶ σ' χύτογχονία τὸν κάθε τρισπόστατο Φιλάρετο, τὸ δημοκράτη, δηλ. τὸν πατριώτη καὶ τὸ λογιώτατο.

Ο Φραγκούδης, ποὺ θὰν τούδινε τὴν γερὴ κατακεφαλιὰ, λείπει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἀπάντηση τῆς «Μεταρρύθμισης» εἴται πολὺ μαλακιὰ, πολὺ ἀντιμεταρρυθμιστική. Εἴται ἀπάντηση μὲ γάντι, ἐνῶ χρειαζόταν ἀπάντηση μὲ γροθιά. «Ἐτσι μονάχοι θὰ μάθανε μιὰ καὶ καλὴ δ. κ. Φιλάρετος πώς πέρασε δημοσίευμάς καὶ τὸν ποὺ μαθηματικὸν ποὺ οἱ παπαρδέλες περνούσανε γιὰ πατριωτισμὸς, ἀφοῦ πιὰ ἡ «Μεταρρύθμιση» μὲ τὸ μάθημα ποὺ τῆς ἔδωκε, θέρχινήσει ἔδω καὶ ὅμπρὸς νὰ φυλάγεται ἀπὸ τοὺς πατριώτες καὶ ὅταν ἀκόμη τῆς προσφέρουν τὴν «πολύτιμη συνεργασία» τους, καθὼς ἔγραψε ἀλλοτες ποὺ πιάστηκε στὸ πατριωτικὸ δόκανο καὶ τοῦ δημοσίεψε τὰρθρὸν του.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

NEA BIBLIA

JEAN PSICHARI: Essai de grammaire historique sur le changement de l en g devant consonnes en grec ancien, médiéval et moderne.
— Παρίσι (Imprimerie Nationale) MDCCCCV, σεληνικό 80, καταΐθατά 291—336 [4—48].

Νὰ καὶ μιὰ ἄλλη καινούρια μελέτη τοῦ τρανοῦ μας Δασκάλου, πολύτιμη καὶ καλοδεχούμενη καθὼς εἶναι καθημερικὰ ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ ἐργασία τοῦ ξακουσμένου σοφοῦ. Εἶναι extract, γιὰ νὰ εἰπῶ τὴν φράγκην λέξη, τράβηγμα καθὼς λέμε ἐμεῖς ἀπὸ τὰ Memoires Orientaux (Congrès de 1905), ποὺ βράζει ἡ Παρισιάνη σκολὴ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, γραμμένο, ἐξὸν ἀπὸ ἔνα γαλλικὸ πρόλογο, στὸ ἔνα καταΐθατὸ γαλλικὰ καὶ στὰλλο, τάντικρυνθ, φωμαίκα.

Ἡ μελέτη ἀφτὴ, καθὼς φραντάζουμε, εἶναι κομμάτι ἀπὸ τὴν μεγάλην Ιστορικὴν Γραμματικὴν τῆς Ρωμαίκης γλώσσας ποὺ μᾶς ἐπιμαζεῖ ἀπὸ καιρὸ δ. κ. Ψυχάρης, καὶ στὸ κομμάτι τουτοδὰ γίνεται λόγος γιὰ κατὰ παθήματα ἰδιαίτερα τοῦ ἥχου λ καὶ τοῦ ἥχου ρ. Καὶ πρῶτα πρῶτα γίνεται λόγος γιὰ τοὺς τρόπους ποὺ συναλλάζονται ρ καὶ λ, ἐπειτα γιὰ τὸ ἔμοιασμα ἡ ἐσταιρειαῖδ σκύτους τοὺς ἥχους, τρίτο πῶς γίνεται τὸ ἔμοιασμα, πότε καὶ πῶς γίνεται ἡ καθαρτὸ συναλλαξίδ, πῶς συναλλάζονται στὴν κοινὴ σημερινὴ λαλὴ τὸ λ καὶ τὸ ρ, καὶ ἀκολουθάει τὸ ζήτημα γιατὶ δὲ γίνεται σόλες τὶς λέξεις ἡ συναλλαξίδ τοῦ λ καὶ τοῦ ρ στὴν κοινή, καὶ ἐπειτα γιὰ μιὰ δίλη ματώδημη συναλλαξίδ τοῦ λ καὶ τοῦ ρ ποὺ γίνεται σὲ μερικὲς ντοπιολαχίλες στὴν Κχλάβρια (Ότραντο) καὶ τὴν Τσακωνιά. Στὸ τέλος, καταΐθατὸ [48], βρίσκεται μιὰ μικρὴ προσθήκη, γραμμένη μόνο ρωμαϊκά, γιὰ τὸ λ ποὺ γίνεται διπλὸ. Τὸ ὑλικὸ ποὺ δ. κ. Ψυχάρης δούλεψε μὲ τὴν πιδέξια ἐκείνη μεθόδο σκύτο τὸ νέο βιβλίου του εἶναι παραπολὺ, παραμένο ἀπὸ κείμενα, ἐπιγραφὲς, χαράγματα, χειρόγραφα, κλ. κλ. Ἀπὸ τέτοιες πηγὲς ἔχω καὶ ἔγω μαζῶση ἀρκετὸ ὑλικὸ γιὰ τὸ ἔδιο ζήτημα. Λυπάμαι ποὺ δὲ στάθηκε δυνατὸ νὰ τὸ μελετήσῃ καὶ αὐτὸ, τὸ δικό μου δηλαδής, δ. κ. Ψυχάρης. Μάζ γιαυτὸ φαντάζουμαι πῶς πολὺ—γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ τίποτε—δὲν ἔχει τὸ βιβλίο τοῦ Δασκάλου μας, τὸ πολύτιμο, ποὺ πρέπει νὰ τὸ μελετήσουν ὅχι μόνον ἐκεῖνο ποὺ καταγίνουνται στὸ ἐπιστημονικὸ

μέρος τῆς Ρωμαϊκῆς γραμματικῆς, ἀλλὰ καὶ κάθε περίεργος νὰ μάθη γιὰ ποιοὺς λόγους μερικοὺς σημερινοὺς τύπους κοινῆς καθιερωθήκανε στὴν καινούρια φιλολογικὴ γλώσσα τῆς Ἐλλάδας.

Δέν πρέπει βέβαια νὰ παραλείψουμε, μιλῶντας γι' αὐτὸ τὸ νιόβγαλτο βιβλίο, νὰ σημειώσουμε πῶς εἶναι καὶ μιὰ νέα, τρχνὴ καὶ παλληκαρίσια, διαμαρτυρία ἐναντίον ἐκείνων, ποὺ καταλαλοῦνται μὲ πεῖσμα ἀνόητο τὴν δημοτικὴ μας γλώσσα λέγοντας πῶς εἶναι ἀνίκανη νὰ περετήσῃ ἀνάγκης ἐπιστημονικές. Καὶ νὰ σημειώσουμε ὅτι πρόχειρ κανεὶς σὲ δαῦτο βλέπει πόσο παλαιότικοι εἶναι κατὰ τύποις ζωτανοὶ καὶ στὴ σημερινή μας γλώσσα, τύποις ἀπ' ἔκεινους ποὺ τοὺς κοροϊδεύουν μερικοὶ ἀνίδεοι λέγοντας πῶς εἶναι ἀνήκουστοι καὶ πλάσματα τῆς μαλλιαρωσύνης.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

5

Τὰ χειρόδόνια
διῶξαν τὰ χιόνια—
πέτε τραγούδια!

“Ολα γελάνε·
μοσκοβολάνε
μύρια λουλούδια!

Τρέχω στὰ δάση
κι δύοιο κοράσι
βρῶ θά φιλήσω...

Τώρα, παιδιά μου,
πῶς τὴν καρδιά μου
νὰ γίνει σφαλήω;

6

Πήγε νάγιασση δ φωκήδ
ψηλά στὸ μοναστῆρι,
μὰ βρήκε τὸ ποτῆρι
γεμάτο ἀπὸ κρασί¹
τῆς Σαντορίνης!

Τώρα, σὰν πίνη μοναχός
κι διάβει καὶ κορώνει,

του, ἐφαντάζότουν μιὰν ἀπόγκειμη τραγικὴν ὥραιότητα, ποὺ οὐδὲ δὲδιος δὲν ἐμπορεῦσε νὰ συλλαβεῖ, ποὺ τὴν ὑπάψιας ὄμως ἐφανέρωτην μπροστὰ του, καὶ ποὺ θέλει νὰ τὴν ἐπιδείξει στὴν ἀνθρωπότητα, ἐξηγῶντας ἔτσι τὰ τρισθάθα μυστήρια τῆς ζωῆς καὶ τῆς δημιουργίας. Κ' ἔγευστον μ' ἀξινόμενη συγχίνηση τὴν τραγικὴν ἀπόλαυψη, καὶ ἀνακατονόταν μίσα στὸ εἶναι του ἔδεις μεγάλες, ἀσύντατες ἀκόμα, ὄνειρα γιὰ πλάσματα καινούρια καὶ ἀφύσικα, γιὰ τόνους καινούριους κι' ἀνεφάνταστους, γιὰ ὀλυμπιακὲς ἀρμονίες, ποὺ ποτὲ δὲν εἶχαν παρασταθεῖ· δικάπιος τῆς εἰκόνας εἴται ἡ πλάση, ἡ καλλονή της μουσική, ἡ ώμορφιά της, ἡ τραγικὴ ἀρμονία. Στὸ τέλος ἐφώναξε:—«Είμαι στὸν Όλυμπο. Είσαι Θεός, Διονυσόδωρε· μὴν ἀφανίσεις τὴν τέχνη μου μὲ τὴν ὄργην σου. «Ω, πόσο μεγάλος ἡρωας εἶναι δ. Αλέξανδρος, καὶ στὸν «Ἐφεσος ἀλλαλάζοντας ἐθιάμασαν τὴν εἰκόνα μου, καὶ τὰλογα ἐχλημίντρισαν χαιρετῶντας τὸ περήφανο ἄπει τοῦ καταχτητῆ· στὸ ζωγραφισμένο μέτωπο δέσμοις ἐμάντεψε τοὺς ὑπεράνθρωπους σκοπούς, τοὺς ἀποτοὺς πόθους τοῦ ἡρωα, τὴν ἀχορταγία γιὰ δόξα, τὴν ἀμέτρητη εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου, πούχει μέσα του τὴν φλόγα του. Μάζ τι εἶνε ἡ εἰκόνα μου μπροστὰ σ' δ. τι ἀπὸ

δ, τι βλέπει σ' ἔσενα ἡ ψυχὴ μου εἶνε τὸ ἀπειρονός εἰσὶν σαρκώνεις τὸν πόνο τῆς ἀνθρωπότητας, πούνε σκλαβωμένη ἀπὸ τὴν Ἀνάγκη, ποὺ ποθεῖ τὸ ἀνέβρετο ἔλεος, ποὺ χτυπιέται μέσα στάγνωστο, στὸ μελλόμενο, φοβισμένη, δίνοντας ἀκρόαση σὲ πλάνες ἐλπίδες. Διονυσόδωρε, εἶδα τὸν πόνον σου.

«Ἐλεφτέρωσε» ἐδεήθηκε σπλαχνιστικὰ ἡ Καμπάσπη «ἡ ἀπελπισιά του μοῦ ραγίζει τὴν καρδιά». Ο Ἀπελλῆς τῆς ἔχαμογέλασε, δίνοντας μ' ἔνα νόημα ὑπόσκεση, καὶ ἡ Καμπάσπη ἐστημάθηκε καὶ ἔφιλησε τὸ χέρι του ζωγράφου. Μάζ δ. Διονυσόδωρος βλέποντας ἔγινη κατακόκκινος, ἔχτυπης μὲ τὸ πόδι τη γῆς, κι ἀφρός ἔβρισκε ἀπ' τὰ μαστούχα τη γέλη του. Ως τόσο τὰ μάτια του ζωγράφου ἐκοιτάζαν τὸ ἀνάγλυφο του Λύστερου, τὸν τυραγνυσμένον Προμηθέα· κ' εἶπε:— «Ἐίνε ὄμοιος του· νὰ την ἡ μεγάλη τραγωδία ποὺ ἡ ψυχὴ μου ὑπόψιασε. Ἀφοτος ὑπόφερνε γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν πατημένην, τὴν πονεμένην, τὴν ἀγνούσαστην, καὶ σὺ γιὰ τὴ σκλάβα σου πατρίδα, τὴν ρειπισμένη Θήβα, τὸν ζεπεσμένον Ελληνισμό· νὰ την ἡ τραγωδία στὸ πρόσωπό σου». Κ' ἐστημάθηκε μεγάλος, περήφανος, πανώρης, κι' ἀπλόνοντας τὰ χέρι, εἶπε διαταζεντας:— «Θάσεις ζωγραφίας καὶ χωρὶς νὰ θέλεις. Σου χαρίζω τὴν

ἀθάνατη ζωὴ τῆς Τέχνης.»

Ο Διονυσόδωρος δύναται ἀγρίεψε· οἱ φλέβες τοῦ λακώνιου του καὶ τοῦ προσώπου του ἐγιδύσαν αἷμακα· εἶπε τὴν θυμωμένος πολύ:— «Γιατὶ, Καμπάσπη, παρακαλεῖς τὸν ἀνάξιον ἀφτὸν ἀνθρωπο, τὸν πουλημένο τοῦ τύραννου τῆς Ἐλλάδας; Πῶς μπορεῖ νὰ μ' ἔλεφτερώσει, ἐμένα τὸ μεγαλύτερον ὄχτρο, τὸ μισητὴ τῆς Δόξας, τοῦ θεριού ποὺ ἐσκλαβώστη τὴν πατρίδα; Σκοτώσου ἐστι, κι' ἔφησε μὲ στὴν